

ΑΠΟ ΒΔΟΜΑΔΑ ΣΕ ΒΔΟΜΑΔΑ

ΞΕΝΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Ἡ Ἑλληνική Ἀκαδημία. — Ἡ ἐπίδραση τοῦ Ψυχάρη.

— Στὸν τελευταῖο τῆς ἀριθμὸς ἡ «Κριτική Ἐπιθεώρηση» τοῦ Παρισίου, δημοσιεύει ἕν' ἀρθρὸν γιὰ τὴν Ἑλληνική Ἀκαδημία. Ὅπως ἀναγγεῖλε κι ὁ «Νουμάς» φαίνεται πὺς ἡ Ἀκαδημία τῆς Ἀθήνας, ποὺ ἀποφασίστηκε νὰ γίνῃ, θὰ χωριστεῖ σὲ τρία μέρη: Τὸ Ἐπιστημονικόν, τὸ Λογοτεχνικόν καὶ τῶν Καλῶν Τεχνῶν. Ἰσως μάλιστα οἱ φυσικὲς ἐπιστῆμες γίνοντι ἰδιαίτερο τμήμα. Ὁ κ. Γιάννης Λονιόν, ποὺ δημοσιεύει τὸ ἀρθρὸν αὐτὸ, σημειώνει μερικὲς ἀντιρροήσεις ποὺ ἔχει στὴν λίστα τῶν πρώτων Ἀκαδημαϊκῶν ποὺ τετιώσαμε σὲ περασμένον μας φύλλο.

Ἡ ἴδια «Κριτική Ἐπιθεώρηση» ξηρώνοντας τὴν ἐπίδραση τοῦ Ψυχάρη στὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τὸ 1888 καὶ δίδει, γράφει καὶ τὰκόλονθα: Ὁ «Νουμάς» ποὺ ξαναβγήκε, ἐδῶ καὶ περισσύτερον ἀπὸ ἕνα χρόνον, ἀφοῦ εἶχε διακόψει τὴν ἐκδοσὴν του στὸ διάστημα τοῦ πολέμου, εἶναι ζωτικὸν παράδειγμα ἐπίδρασης, λατρείας μπορεῖ νὰ πεί κανεὶς, ποὺ ὁ Ψυχάρης βόηκε στὴν Ἑλλάδα. Ἐφημερίδα βδομαδιαίτη, ποὺ παρακολουθεῖ ὅλα τὰ φιλολογικὰ νεώτερα τῆς Γαλλίας, συγκεντρώνει ἀπὸ πολλὰ χρόνια τοὺς γνήσιους δημοτικιστὰς, γὰρ νὰ ὁδηγοῦν ἕναν ἀγῶνα, ποὺ ἴσα με τὴν ὥρα κέρδιζε πολλὰ νίκες. Μέσα στὶς στήλες του, ὑψώνονται σὰ λίθαρα, φιλολογικὰ καὶ γλωσσικὰ ἀξιώματα, διαλεγμένα ἀπὸ τὰ ἔργα τοῦ Ψυχάρη καὶ τοῦ Παλαμά. Τὰ δύο τοῦτα ὀνόματα εἶναι φυσικὰ ἐνωμένα. Ποτὲς τέτοιος ἀπόστολος δὲ βόηκε τέτοιο μαθητὴ. Ὅσες φορὲς ἡ δημοτικὴ γλῶσσα ἐνὸς λαοῦ εἶναι γραμμένο ἀπὸ τὴν ἱστορίαν, νὰ παίξῃ σπουδαῖο ρόλο σὲ μίαν ἀναγέννηση, βόηκε γιὰ νὰ φτάσῃ σ' αὐτὸ τὸ ἀποτέλεσμα τεχνίτες τοῦ λόγου ποὺ εἶτανε μαζί γλωσσολόγοι καὶ ποιητὲς, καθὼς ὁ Ντάντες γιὰ τὰ Ἰταλικά, ὁ Μιστριλ γιὰ τὰ Προβηργιανά. Ἡ νεοελληνικὴ γλῶσσα, ἃ δὲ δοκίμασε τέτοια εὐτυχία, μὰ βόηκε κι αὐτὴ στὸ πρόσωπο τοῦ Ψυχάρη ἕνα σπουδὸν φιλόλογον, καὶ στὸ πρόσωπο τοῦ Παλαμά ἕνα μεγάλο ποιητὴν ἐμπνευσμένο ἀπὸ τὸ πνεῦμα τῆς φυλῆς του. Ἀπὸ τὴν ἐνωση τοῦ φιλόλογου καὶ τοῦ ποιητῆ, μὲ μὴ μόνον ἐνέργειαν, θὰ ξεπηδήσῃ ἴσως φωτεινὸ τὸ μεγαλεῖο τῆς νεοελληνικῆς φιλολογίας. Τὰ ἴσα με τώρα δημοσιευμένα ἔργα, ἀπὸ τὸ 1888 στὴν ποίησιν καὶ στὴν πρόζαν, μᾶς δείχνουν πὺς μποροῦμε νὰ τὸ ἐλπίσουμε.

Ἡ Κοινὴ Γνώμη

ΤΟ ΛΕΞΙΚΟ

Ἄγαπητέ μου Νουμά,

Χαρά μου ποὺ σὲ διαβάξω ἐδῶ στὴν ἐπαρχίαν.

Παρακολουθῶ τὸν ἀγῶνα σου. Ἡ μάχη πῶς δίνεται τώρα εἶναι ἡ τελευταία. Ἐσεῖς θὰ εἰστε οἱ στρατηγοὶ τῆς νίκης.

Εἰμαι ἀδερφός τῶν ἰδιοκτητῶν τοῦ «Σαντράλ» καὶ μένω ἐδῶ γιὰ ἔργασιν. Μὰ ἀγαπῶ τὰ γράμματα. Εἰμαι μαθη-

τῆς τοῦ Φιλήντα καὶ τοῦ... Λορεντζάτου, ἂν ἀγαπᾷς, τοῦ διευθυντῆ τοῦ λεξικοῦ, τοῦ ἱστορικοῦ, ποὺ λέγει.

Λοιπὸν ἔτσι ποὺ εἶναι σήμερον τὸ λεξικὸ αὐτὸ, ὁ Φιλήντας δὲν εἶναι γιὰ κεῖ. Αὐτὸ εἶναι κομωδία, δὲν εἶναι λεξικὸ τῆς δημοτικῆς. Ποῦ ἀκούστηκε Ἑλληνικὸ λεξικὸ νὰ γράφεται στὴν Κινέζικη ἀπὸ αἰλοδοῦλους τοῦ Χατζηδάκη!

Ἐπαναλαμβάνουν συχνὰ τὰ ὅσα λέει ὁ Φιλήντας χωρὶς νὰ τὸν ἀναφέρουν διόλου. Ἄκου λίγα:

Ὁ Χατζηδάκης στὴν «Ἀθηνᾶ» (ΚΔ', σελ. 340) στὴ 1912 γιὰ τὸ διαγιομύζω λέει τὴν ἐτυμολογίαν, ποὺ εἶπε ὁ Φιλήντας ἀπὸ τὰ 1910 (Γραμ. σελ. 528) πὺς εἶναι ἀπ' τὸ Τούρκικο γιὰ γιμνασίου. Ὁ Χατζηδάκης ἀπὸ Τούρκικα χαμπάρι δὲν ἔχει, μὰ χαμπάρι Ἐπίσης τοῦ πήρε καὶ τὴν ἐτυμολογίαν τοῦ ναῖς κε ὁ χις κε ἀπ' τὸ ναῖς-καλέ, ὁχις-καλέ.

Ὁ Ἄμαντος τοῦ πήρε τὸ κοινὸν ὅς ἀπ' τὸ κομποδής. Ὁ Ποντικός Οἰκονομίδης Δημοσθένους τοῦ πήρε τὸ φτερι ἀπὸ τὸ ἀφτερι καὶ τελευταῖος ὁ Κουκοῦλης τὸ κοιτάξω. Καὶ τὸ παραδέχτηκε πᾶς καὶ ὁ Χατζηδάκης ποὺ τὸ βρήκανε τοῦ λόγου τοὺς κῆτοι πᾶς ἡσυχάσανε. (Μαρὲ κομωδίες!)

Ὁ Τριανταφυλλίδης μὴν μπορῶντας νὰ συνεργαστῇ σὲ τέτοιο περιβάλλον τοὺς ἔδωκε ἕναν πολὺ δυνατό κόλαφον εἰδος ὑπόμνημα καὶ τραβήχτηκε, γιὰ αὐτὸ ὁ Χ. δὲν τὸν χωνεύει. Καὶ θέλετε νὰ πᾶτε τώρα ὁ Φιλήντας!

Ἄν εἶναι δυνατό ὁ κ. Ντίγκας, σὺν προβλεπτικῶς, νὰ τὸ κλείσῃ τώρα, γιὰ τὴν ὥρα, αὐτὸ τὸ λεξικόν, νὰ στείλῃ τοὺς δασκάλους στὶς θέσεις τοὺς ποὺ ὑπάρχει τώρα τόση ἄλλειψη—κι ὅταν ἔρθῃ ἡ ὥρα ἡ καλὴ καὶ ὁ εὐεργέτης χρόνος νὰ πᾶνε ἐκεῖ ἐκεῖνοι ποὺ πρέπει γιὰ νὰ γράφουν τὸ Ἑλληνικὸ λεξικὸ στὴν ἑλληνικὴ γλῶσσαν;

Θὰ σᾶς γράψω ἄλλοτε ποὺ θάναυ ὀφελιμώτερος ὁ Φιλήντας σήμερον.

Ἀμαλιάδα 15 τοῦ Μάρτη 1920.

ΣΙΔΕΡΗΣ Χ. ΚΑΡΑΛΗΣ

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

κ. Τε. (δυσανάγνωστο). Μᾶς κατασχεγνήσανε τὰ χροσολογία σου: Ἐίσουνα καὶ εἶσαι ὁ μόνος ποὺ ἀγωνίστηκες γιὰ νὰ βασιλεύῃ ἀπὸ ἀρχῇ σὲ ἀρχὴ ἡ ἑλληνικὴ μας γλῶσσα, γιὰ νὰ βασιλεύῃ ἡ ζωὴ ἀπάνω στὴν νύκτα, καὶ ἡ ἀλήθεια ἀπάνω στὸ ψέμα» κτλ. Ὅσο γιὰ τὸ παραγραφῆσαι ποὺ σὲ πείραξε, ξαναδιάβασέ το καὶ θὰ ἴδῃς πὺς ὑπάρχει κάποιον ἀπὸ τίς γραμμὲς τοῦ ἡ «εἰρωνεία» ποὺ ζητᾷς.—κ. Θ. Ν. Β. Ἄ δὲν ἔδινες ἐλπίδες, θὰ σοῦ τὸ λέγαμε ὀρθὰ κοφτά. Δίνεις ὅμως ἀρχετὲς ἐλπίδες καὶ γιὰ τοῦτο μὴν ἀπελπίζεσαι μὰ καὶ μὴ βιάζεσαι.—κ. Π. Παμ. Ἡ «στιχοποιχὴ» καὶ ἡ «ποιηματοχὴ» ποὺ μεταχειρίζεσαι μὲ τόση χάρη στὸ γράμμα σου εἶναι πῶς πετυχημένα ἀπὸ τὰ τραγούδια σου. Μὴν ἀφίσσεις λοιπὸν τὴν «στιχοποιχὴ» μὰ πρόσσε λίγον περισσύτερον καὶ στὴν «ποιηματοχὴ» γιὰ νὰ γράφεις μὲ τὸν καιρὸ καὶ καλύτερα τραγούδια.—κ. Δελ Νικ. Θὰ γράψῃς καὶ καλύτερα τραγούδια μὰ μὴν κάνεις καὶ τόση κατάρχησι στὶς περισπωμένες.—κ. Η. Μαφ. Δραγίτσα. Αὐτὰ ποὺ λὲς εἶναι πράγματα γνωστά. Μόνον τὸ βαρεὸν ὅλα καὶ οὐδὲν ἔχει κάποια νωστιμάδα, μὰ τὸ βαρεὸν πὺς ἔγινε βαρεὸν; Ἡ λέξη εἶναι ξένη αἰγούρα.—κ. Μ. Μ. Δὲν ἔχουμε καιρὸ γιὰ τέτοιες ἀνοσταὲς φάσεις.—κ. Α. Χ. Θὰ δημοσιευτῇ.—κ. Στ. Φωτεινὸ. Βόλο. Καλὸ μὰ πολὺ μεγάλο.—κ. Λυδέρη. Χανιά. Θὰ δημοσιευτῇ ἀφοῦ πρώτα περικυτῇ.—κ. Σπ. Ἀργυρῇ. Τίποτε ἄλλο καλύτερον.